

Bálozás a régi időkben

Molnár Mihály

Csengele kapitányság benépesítése 1852-től kezdődik meg, ekkor adnak bérbe először földterületeket. Kezdetben csak úgy lehetett a tanyát építeni, hogy a bérlet lejártakor azt el kellett bontani. Ennek ellenére egyre több épületet húztak fel és az 1869-es népszámláláskor már 1192-en éltek a kapitányság területén.

A társasági élet főleg a lakodalomban és disznótorban merült ki. Évente mintegy 20 lakodalom volt. Ezenkívül még találkozási lehetőség volt az italmérő helyeken is. Csengele területén a 19. század második felében a volt Honfoglalás major területén működött a Hanga-csárda, amiről azonban keveset tudunk. Szeged városa 1880 nyarán 5 kocsmát bocsátott árverésre. Az összes közül a felsőcsengelei került a legkevesebbe, 80 forintba.¹ Kordás Mihály szélmalmának molnár lakása az 1860-as évek elején kocsmaként üzemelt, melyben a kocsmárosné "Teca néni" volt.²

A 20. század elején szokásban voltak - a súlyos pénzbírságok ellenére is - a hatóság tudta nélkül rendezett dugott (más néven lopott) bálók. A korabeli újságok szerint 1903-ban Horváth Antalnál³, 1911-ben Rehák Ferencnél volt ilyen táncmultság. Rehák 100 korona büntetést kapott ezért⁴, ami tekintélyes summa volt, két ígáslovat lehetett rajta venni.

A későbbi időkben több italmérőhely is létrejött: Daka-, Dékány-, Halász-, Kálló- és Paragi-kocsmák. A nagy forgalom miatt ezek is előszere-ttel rendeztek táncmultságokat.

Az 1930-1936 közötti időszakban Paragi István és Paragi József, Halász Lőrinc, Kálló János és a Csengelei Levente Egyesület foglalkozott bálók szervezésével. A vendéglősök saját helyiségeikben, a leventék pedig a vendéglőkben rendezték táncmultságaikat. 1934. május 31-én a csengelei erdőben is volt levente bál.

A rendezvényeken gyakoriak voltak a verekedések, ezért általában egy rendőr főfelügyelőt, egy altisztet és 4 rendőrt küldtek ki a rendbontások megelőzésére. A rendőri biztosításért fizetni kellett, ez alól kivételt csak a levente egyesület élvezett.

Az 1930-1936 közötti szervezett bálók

Év	Paragi István és József, Tanya 556.	Halász Lőrinc Tanya 51	Kálló János Tanya 635.	Levente Egyesület
1930	1	5	1	-
1931	1	4	-	2
1932	-	7	-	5
1933	-	5	-	5
1934	-	-	-	4
1935	-	-	-	1
1936	-	-	-	1

A bálók általában este 8 óra tájban kezdődtek, de volt olyan, amelyik délután 3, 4 vagy 6 órakor. A befejezési időpont is változatos: többnyire éjfélig tartottak, de volt amelyik 2-ig, 4-ig is.⁵

Csengelei zenekar az 1940-es évekből

Ebben az időszakban igen kevés fénykép készült. Egyhez azonban sikerült hozzájutnunk, mely egy csengelei zenekart ábrázol Kovács Ferenc pálmonostori kocsmáros vendéglője előtt. A fotó készítési ideje nem ismert, de legkésőbb az 1940-es években készülhetett. A rajta szereplő személyek (balról jobbra): Csordás Pál, Rabi Illés, Kovács Ferenc kocsmáros, Lantos Lukács, Sebők Balázs és Lőrincz János.

Források:

¹ Szatymaz földje és népe (Szeged, é. n., szerk: Péter László) p. 192.

² A talyigás szenátor pipája (Csengelei Krónika 2003. július 1., p. 215.)

³ Lövés a bálon (Szeged és vidéke 1903. november 18., p. 8.)

⁴ Rendőri krónika (Szeged és Vidéke 1911. február 28., p. 6.)

⁵ A M. Kir. Rendőrség Szegedi Kapitányságának napiparancsai 1930-1936 (Csongrád Megyei Levéltár)